

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ

Дериволков В. О., магістр 2-го року навчання спеціальності «Управління фінансово-економічною безпекою»

Світлична В. Ю., канд. екон. наук., доц. каф. «Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту»

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М.Бекетова*

Діяльність кримінальних злочинних угруповань негативно впливає на економічний розвиток будь-якої економіки, а зростаючі обсяги переміщення незаконних доходів порушує стале підґрунтя ведення законної підприємницької діяльності. Боротьба з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення стає надзвичайно актуальним.

Дослідження питань здійснення фінансового моніторингу стали предметом досліджень багатьох наукових праць, зокрема: Борець М.В., Гаряга Л.О., Дзедзик І.Б., Єгоричева С.Б., Маслак О.І., Самсонов М.І., Синюгіна Н.В., Шиян Д.В. [13; 6; 14; 1; 5; 11; 4; 12]

На сьогоднішній день базовим нормативно-правовим документом регулювання процесів фінансового моніторингу в Україні виступає Закон України «Про запобігання й протидію легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом» [2]. Поняття «фінансовий моніторинг» сформульовано у Законі, як сукупність заходів, що здійснюються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу [2].

З метою мінімізації та протидії легалізації доходів у більшості світових держав створено інституції (державні органи, фінансові установами різних форм власності), які здійснюють фінансовий моніторинг.

Прийняття зазначеного Закону України створило в нашій державі умови функціонування національної системи фінансового моніторингу в Україні, яка базується на діяльності уповноважених суб'єктів. Спеціально уповноваженим органом виконавчої влади з питань фінансового моніторингу в Україні є Державна служба фінансового моніторингу (ДСФМ). ДСФМУ є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Разом з тим, ДСФМУ діє як національний центр фінансової розвідки з відповідними повноваженнями органу такого типу.

Стрімкий розвиток світової фінансової системи, розширення мережі банківських та інших фінансово-кредитних установ є сприятливим чинником і

для діяльності кримінальних злочинних угруповань. Адже операції по відмиванню (легалізації) тіньових доходів найчастіше здійснюють саме за допомогою банківських установ. Привабливість установ банківського сектору для здійснення відмивання коштів та фінансування тероризму обумовлює їх особливу роль у здійсненні комплексної політики боротьби із відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом. Ось чому держава надає право банкам здійснювати контролюючі дії, а саме комплекс заходів з протидії легалізації «брудних грошей», а також виявлення клієнтів, так чи інакше пов'язаних із проведенням терористичної діяльності.

У численних працях фахівців з фінансового моніторингу пропонуються наступні трактування сутності поняття «фінансовий моніторинг у банках»: комплекс заходів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму [3, с.224]; складний багатоступінчатий процес з приводу врахування змін у розвитку фінансових відносин досліджуваного суб'єкта господарювання протягом часу, який здійснюється відповідно до основних складових частин моніторингу та згідно з показниками, які визначають доцільність розкриття згаданих відносин взагалі, згідно з фінансовими аспектами здійснення діяльності відповідно до об'єкта моніторингу [4]; система заходів із здійснення постійного спостереження за діяльністю комерційних банків, збору та систематизації даних про їх фінансовий стан для оцінки поточного стану справ у банківській сфері і прогнозування її розвитку на перспективу [5, с.35]; система постійного спостереження за всіма контрольованими лімітами і нормативами, визначення розмірів і причин відхилення фактичних показників від нормативних, причин цих відхилень і прийняття управлінських рішень [6, с.14].

Функціонування банківських установ невід'ємно супроводжується ризиками. Нестабільність світової фінансової системи, непрогнозована тенденція обсягу операцій на світових фінансових ринках, економічні реформи усередині країни, часті зміни правового поля, – призводять до постійного зростання ризикового характеру банківської діяльності. Для установ банків питання повного уникнення ризику неможливе, а от завдання раціонального управління банківськими ризиками, мінімізації їх негативного впливу, а також їх врахування на кожному етапі фінансового моніторингу – на сьогодні є найбільш актуальним.

Система управління ризиками легалізації кримінальних доходів, фінансування тероризму є складовою частиною внутрішньобанківської системи запобігання легалізації кримінальних доходів та фінансуванню тероризму. Необхідність розробки Системи управління ризиками легалізації кримінальних доходів та фінансування тероризму ґрунтується на задекларованому FATF підході, що базується саме на оцінці ризиків. «Ризиковий підхід» (принцип «ризикового підходу» – Risk-based approach) є основним принципом роботи всіх фінансових інститутів у міжнародній практиці. Основним документом у сфері реалізації принципу «ризикового підходу» стало Керівництво Вольфсберзької групи з розробки підходу, заснованого на оцінці ризику, для керування ризиками відмивання грошей. Відповідно до перших Рекомендацій

FATF «Загальний принцип підходу, що базується на оцінці ризиків, полягає в тому, що у разі виявлення підвищених ризиків, країнам потрібно вимагати від фінансових установ вживати посилені заходи щодо управління та зниження цих ризиків» [13, с.56].

Таким чином, банківський фінансовий моніторинг, що ґрунтується на врахуванні факторів ризику, повинен функціонувати із метою прогнозування і попередження небезпечних явищ діяльності як окремого банку так і банківського сектору країни, повинен забезпечувати аналітичною інформацією центральний банк (НБУ), і дозволяти контролювати внутрішню політику ризик-менеджменту кожного банку. Останнє є запорукою ефективності запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, отримання незаконних прибутків та проведення нелегальних банківських трансакцій.

Література:

1. Єгоричева С.Б. Організація фінансового моніторингу в банках: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2014. 292 с.

2. Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України за станом на 21 грудня 2016 р. / Відомості Верховної Ради України: Парлам. вид-во, 2017, 7-8, ст.50 (Закони України).

3. Шиян Д.В. Система забезпечення фінансового моніторингу в банку / Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2011. Випуск 2 (54). С.223-231.

4. Синюгіна Н.В. Фінансовий моніторинг як форма фінансового контролю за діяльністю банківських установ. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/123456789/893> (дата звернення: 17.06.2017).

5. Маслак О.І., Квятковська Л.А., Шийка М.І. Особливості банківського моніторингу при формуванні та оцінюванні фінансової стійкості банків України / Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Випуск 1(12)/2012. Частина II. С.33-42.

6. Гаряга Л.О. Моніторинг кредитного ризику в банківській діяльності: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 (гроші, фінанси і кредит). Суми: ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», 2009. 22с.

7. Про банки і банківську діяльність: Закон України за станом на 1 квітня 2018 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 4.04.2018).

8. Про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова НБУ за станом на 26 червня 2015 р. № 417. URL: http://www.sdfm.gov.ua/documents.php?cat_id=31&doc_id=505&lang=uk&page=1 (дата звернення: 4.04.2018).

9. Про затвердження інструкції про порядок регулювання діяльності банків України: Постанова НБУ за станом на 01 березня 2018р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (дата звернення: 4.04.2018).

10. Про затвердження положення про організацію внутрішнього контролю в банках України: Постанова НБУ за станом на 29 грудня 2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0867500-14/print1510496293979850> (дата звернення: 4.04.2018).

11. Самсонов М.І. Моніторинг як інструмент банківського нагляду в Україні. URL: <http://www.archive.nbu.gov.ua/portal/297.pdf> (дата звернення: 20.12.2017).

12. Шиян Д.В. Критерії та показники ефективності фінансового моніторингу банку / «Економічні науки». 2012. Випуск 9 (33). Ч. 4. С. 424-437.

13. Борець М.В. Адміністративно-правовий статус державних регуляторів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: дис... к.юр.н. (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право). К.: Нац. техн. ун-т України «Київ. політех. ун-т ім. Ігоря Сікорського», 2017. 254с.

14. Дзедзик І.Б. Місце ризиків у системі фінансового моніторингу операцій банківської установи / Регіональна економіка. 2008. №4. С.109-114.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЇ «РОЗПІЗНАВАННЯ ОБЛИЧЧЯ» В ГОТЕЛЬНІЙ СФЕРІ

Долматова В. І., студентка 5 курсу факультету менеджменту
Кононенко Т. П., канд. техн. наук, проф.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

На сьогоднішній день інновації в готельному бізнесі стрімко розвиваються. Це пов'язано з тим, що перед закладами стоять два основних завдання: максимізувати кількість споживачів і завоювати гостя, зробивши його постійним. Однак, здійснити ці завдання не можливо без інноваційних рішень. Боротьба за кожного гостя, особливо в умовах кризи, вимагає від готелів модернізації як в технології, так і в свідомості. Також інноваційні технології впливають на конкурентоздатність готелю. В умовах жорсткої конкуренції готелі змушені шукати нові шляхи підвищення привабливості та доступності своїх послуг, розробляти та впроваджувати все новіші інновації.

Однією з таких інновацій можна вважати технологію розпізнавання обличчя. Розпізнавання обличчя – це практичне застосування теорії розпізнавання образів, в завдання якого входить автоматична локалізація обличчя на фотографії і, в разі необхідності, ідентифікація персони по обличчю. Функцію ідентифікації людей на фотографіях вже активно використовують в багатьох сферах діяльності. Модуль розпізнавання обличчя призначений для автоматичної ідентифікації особистості по відеозображенню. Він виробляє розпізнавання обличчя, захоплених детектором обличчя, порівнюючи їх із заздалегідь створеною базою еталонних зображень.

Технологія розпізнавання обличчя вже тестується в готелях Marriott International. Була запущена пілотна система реєстрації в готелі за допомогою технології розпізнавання осіб. На даний момент технологія тестується в двох китайських готелях мережі Marriott - Hangzhou Marriott Hotel Qianjiang and і Sanya Marriott Hotel Dadonghai Bay, з перспективою глобального використання в готелях мережі по всьому світу. Це зробить Marriott International першопрохідцем застосування технології розпізнавання осіб в готельній індустрії.

Головною перевагою використання цієї технології є значна економія часу. За допомогою нового методу реєстрації процес заселення в готель буде